

ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

Μια σύντομη ιστορική διαδρομή

● **Της Νίκης Καραγιώργη**
Φιλολόγου-Συγγραφέα

Στα 1822 ιδρύεται το Σχολαρχείο ή η Ελληνική Σχολή Λάρνακος, το πρώτο εκπαιδευτήριο της πόλης. Το 1898 το Σχολαρχείο μετατρέπεται σε ημιγυμνάσιο (Αποστολίδειον ημιγυμνάσιον) και λειτουργεί μέχρι το 1911 που ξεκινά τη λειτουργία του το Παγκύπριο Λύκειο Λάρνακας.

Το 1908 ο γιατρός, συγγραφέας και μέτεπειτα Δήμαρχος Λάρνακας Φίλιος Ζαννέτος υπέβαλε πρόταση για μεταρρύθμιση του Ημιγυμνασίου σε Σχολή Εμπορικής κατεύθυνσης. Την ιδέα του Φίλιου Ζαννέτου ενστερνίστηκε ο τότε Μητροπολίτης Κιτίου Μελέτιος Μεταξάκης, διότι ανταποκρινόταν στις ανάγκες και το πνεύμα της εποχής: στη Λάρνακα δεν υπήρχε σχολείο του ίδιου επιπέδου με αυτά που λειτουργούσαν στην Ελλάδα, ενώ η ίδρυση ανταγωνίσιμου Ελληνικού σχολείου ήταν επιβεβλημένη, αφού ήδη στη Λάρνακα λειτουργούσαν δύο ξενόγλωσσα σχολεία, Σχολή Καλογραιών (1844) και Αμερικανική Ακαδημία Λ/κας (1908). Έτσι τον Ιούνιο του 1911 ο Μητροπολίτης Κιτίου Μελέτιος Μεταξάκης συγκάλεσε συνέλευση των πολιτών, για να συσχεφθούν για το συγκεκριμένο ζήτημα. Η συνέλευση ομόφωνα δέχτηκε την πρόταση μετατροπής του ημιγυμνασίου σε Εμπορική Σχολή.

Το Παγκύπριο Εμπορικό Λύκειο Λάρνακας, η Α' Εμπορική Σχολή της Κύπρου άρχισε να λειτουργεί από το σχολικό έτος 1911-1912 στεγασμένο στο παλιό σπίτι του Ιωάννη Πιερίδη, όπου τελέσθηκαν και τα εγκαίνιά του στις 2 Οκτωβρίου 1911.

Το επόμενο σχολικό έτος το Π.Ε.Λ.Α. στεγάστηκε προσωρινά σε ιδιωτικό οίκημα στη Σκάλα, επειδή το σπίτι του Ιωάννη Πιερίδη επρόκειτο να χρησιμοποιηθεί ως Πτωχοκομείο και στο Αποστολίδειο εγκαταστάθηκαν οι αστικές σχολές Σκάλας

και Λάρνακας συμπτυγμένες σε μία.

Στο μεταξύ καταβάλλονταν προσπάθειες για εξεύρεση του αναγκαίου ποσού για την ανέγερση κατάλληλου κτιρίου για το Λύκειο. Λύση στο πρόβλημα έδωσε το κληροδότημα του Λαρνακέα Κωνσταντίνου Ζαχαριάδη, ο οποίος πεθαίνοντας πρόσφερε την πλούσια βιβλιοθήκη του και ένα μεγάλο μέρος από τη χρηματική του περιουσία στα σχολεία της Λάρνακας. Μετά από συνεννόηση με τους διαχειριστές της διαθήκης, στάληκε το ποσό στην επιτροπεία των σχολείων, η οποία κατόρθωσε να ανεγείρει μέσα σε έξι μήνες δίπλα στο Αποστολίδειο ένα μεγαλόπρεπο και επιβλητικό σχολικό κτίριο που ονομάστηκε «Ζαχαριάδειο Εμπορικό Λύκειο» προς τιμήν του ευεργέτη.

Τα εγκαίνια του Ζαχαριαδείου τελέστηκαν στις 9 Μαρτίου 1914. Τον Οκτώβριο του 1914 το Π.Ε.Λ.Α. αναγνωρίστηκε από το ελληνικό κράτος ως ισότιμο με τις Ελληνικές Εμπορικές Σχολές και από τότε άρχισε την ανοδική του πορεία.

Λίγα χρόνια αργότερα νέοι δωρητές έκτισαν αστικές σχολές τόσο για τη Σκάλα όσο και για τη Λάρνακα, γι' αυτό το Αποστολίδειο, γύρω στο 1926, χρησιμοποιήθηκε ως οικοτροφείο του Εμπορικού Λυκείου. Συμπληρώθηκε μάλιστα με νέες αίθουσες και δεύτερο όροφο.

Το 1936 το Π.Ε.Λ.Α. παρουσίασε οικονομικές δυσκολίες, γεγονός που το εξανάγκασε να δεχτεί την επιχορήγηση της αποικιακής κυβέρνησης με αντάλλαγμα την εποπτεία από το γραφείο Παιδείας. Το γεγονός αυτό όμως δεν εμπόδισε την πατριωτική δράση της σχολής, τουναντίον μάλιστα της έδωσε τα μέσα να την αναπτύξει ακόμη περισσότερο κι ας ήταν διαφορετικά τα σχέδια της αποικιακής κυβέρνησης, όταν έδινε την επιχορήγηση.

Το 1939 οι καθηγητές του Λυκείου συνέταξαν

νέο πρόγραμμα, το οποίο και εγκρίθηκε. Σύμφωνα με το πρόγραμμα αυτό το σχολείο διαιρέθηκε σε δύο τμήματα:

A) σε τετρατάξιο τμήμα κλασικών (γυμνασιακών) μαθημάτων και

B) σε διτάξιο Ανώτερο Εμπορικό Τμήμα.

Αργότερα έγινε μικρή τροποποίηση στο πρόγραμμα, σύμφωνα με την οποία το σχολείο χωρίστηκε σε δύο τμήματα, τριτάξιο κλασικό Γυμνάσιο και τριτάξιο Ανώτερο Εμπορικό Τμήμα.

Το Π.Ε.Λ.Α. ήταν επίσης χωρισμένο σε τμήμα αρρένων που στεγαζόταν στο Ζαχαριάδειο και σε τμήμα θηλέων που στεγαζόταν σε οίκημα που ανήκε στο Λυκειάρχη Δημήτριο Κουτουμάνο, το οποίο χρησιμοποιήθηκε μέχρι τις 6 Νοεμβρίου 1956.

Κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και συγκεκριμένα το σχολικό έτος 1941-42 το σχολείο μεταφέρθηκε και λειτουργήσε στο Δάλι για προστασία των μαθητών του από τους αεροπορικούς βομβαρδισμούς. Εξαιτίας της συνεχούς αύξησης του αριθμού των μαθητών, οι υπάρχουσες αίθουσες διδασκαλίας δεν επαρκούσαν και γι' αυτό το 1948 ανεγέρθηκαν τέσσερις νέες αίθουσες. Ένα μέρος της δαπάνης για την επέκταση του σχολείου καλύφθηκε από απόφοιτους δωρητές και από τη Σχολική Εφορεία.

Τη σχολική χρονιά 1953-54 αναγνωρίστηκε η λειτουργία στο Λύκειο τριών κλασικών (γυμνασιακών) τάξεων (Α', Β', Γ') ενώ πέντε χρόνια αργότερα (1958) λειτουργήσαν και οι υπόλοιπες τρεις κλασικές τάξεις (Δ', Ε', ΣΤ'), για να αποκτήσει το σχολείο, παράλληλα με το Εμπορικό και Κλασικό Τμήμα. Έτσι το σχολείο μετονομάστηκε από Π.Ε.Λ.Α. σε Π.Λ.Α. Οι πρώτοι απόφοιτοι του Κλασικού τμήματος αποφοίτησαν από το Λύκειο τη σχολική χρονιά 1959-1960.

Στον απελευθερωτικό αγώνα του 1955-1959 το Λύκειο διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο. Η ANE (Αλκιμος Νεολαία ΕΟΚΑ) της πόλης αποτελείτο από μαθητές του σχολείου, ενώ ο πολυγράφος του χρησιμοποιήθηκε για εκτύπωση φυλλαδίων της Ε.Ο.Κ.Α. Στις αρχές του σχολικού έτους 1956-57 το Γραφείο Παιδείας ζήτησε τη διαγραφή από τη σχολή 11 μαθητών και 3 μαθητριών. Στις 6 Νοεμβρίου 1956 η αποικιακή κυβέρνηση διέταξε το κλείσιμο του σχολείου και τη διαγραφή του από τους καταλόγους των Κυπριακών Εκπαιδευτηρίων. Λίγες μέρες αργότερα, με εντολή του κυβερνήτη Harding, διαγράφηκαν από το μητρώο των καθηγητών οκτώ καθηγητές του Λυκείου με την κατηγορία ότι χρησιμοποίησαν την έδρα τους για ανατρεπτικούς σκοπούς.

Το σχολείο παρέμεινε κλειστό για δεκατέσσερις μήνες. Επαναλειτούργησε στις 8 Ιανουαρίου 1958. Στο διάστημα που δεν λειτουργούσε το σχολείο, οργανώθηκαν τα φροντιστήρια Λάρνακας με πρωτοβουλία του Μητροπολίτη Κιτίου Άνθιμου αναβιώνοντας έτσι το Κρυφό Σχολείο. Τα φροντιστήρια αναγνωρίστηκαν από την Ελληνική Κυβέρνηση, συντηρήθηκαν από εύπορους πολίτες, την Εκκλησία και από τα χαμηλά δίδακτρα που πλήρωναν οι μαθητές.

Το 1960, με πρωτοβουλία του Μητροπολίτη Κιτίου Άνθιμου κτίστηκε στη Λάρνακα νέο σχολείο Μέσης Παιδείας, το σημερινό Λύκειο Αγίου Γεωργίου, που στέγασε πολλά τμήματα του Π.Λ.Α. Το νέο αυτό σχολείο πρωτολειτούργησε τη σχολική χρονιά 1961-62 με τμήματα κλασικής και οικονομικής κατεύθυνσης, ενώ λίγο αργότερα απέκτησε και πρακτικό τμήμα.

Τα δύο σχολεία λειτουργήσαν κάτω από τη διεύθυνση ενός Γυμνασιάρχη μέχρι το 1963 οπότε το Π.Λ.Α. μετονομάστηκε και πάλι σε Π.Ε.Λ.Α., γιατί λειτουργούσαν σ' αυτό μόνο τμήματα εμπορικής κατεύθυνσης. Επειδή το Π.Ε.Λ.Α. αντιμετώπιζε οξύ στεγαστικό πρόβλημα, τόσο το Ζαχαριάδειο όσο και το Αποστολίδειο κατεδαφίστηκαν και στη θέση τους κτίστηκε το 1969 το σημερινό σχολικό κτίριο.

Τη σχολική χρονιά 1978-79 τέθηκε σε εφαρμογή στο σχολείο ο θεσμός των ΛΕΜ (Λύκειο Επιλογής Μαθημάτων). Από την ίδια χρονιά το Π.Ε.Λ.Α. μετονομάστηκε και πάλι σε Π.Λ.Α.

Το 2000 το σχολείο έγινε ενιαίο Λύκειο. Σήμερα, 100 χρόνια μετά, το Π.Λ.Α. συνεχίζει την πορεία του μεταλαμπαδεύοντας στην κοινωνία της Λάρνακας και της Κύπρου γενικότερα το πνευματικό του φως. ■

Βιβλιογραφία

- Πεντηκονταετηρίς Π.Λ.Α. 1960-61.
- Περιοδικό Λεύκωμα 2000-2001
- Περιοδικό Λεύκωμα 2001-2002
- Περιοδικό Λάρνακα - Κατακλυσμός '88, σελ. 39-45
- Περιοδικό Λάρνακα - Κατακλυσμός '82
- Περιοδικό Λάρνακα - Κατακλυσμός '83
- Μαθητικό βήμα 1980 - 1981